

BUAB

Avrupa Birliği Uygulama ve
Araştırma Merkezi

BÜAB AVRUPA BİRLİĞİ BÜLTENİ

Sayı: 31

1-7 Şubat 2021

Derleyen: Doç. Dr. Armağan GÖZKAMAN

1. İLAÇ FİRMALARINDAN KORONAVİRÜSLE MÜCADELEYE İLİŐKİN UMUT VERİCİ TAAHHÜTLER

Koronavirüs aşısının üretim ve teslimatının artırılacağına dair çeşitli haberler, Avrupa Birliği'nde virüsle mücadelenin geleceğine iliŐkin belirli bir iyimserliğe neden oldu. Bu konudaki sevindirici geliŐmelerden birini BioNTech ile Pfizer'ın yılın ikinci çeyreğinde AB'ye 75 milyona kadar ek doz sağlayacaklarına iliŐkin duyuru oluşturuyor. Berlin'de siyasetçiler ve üst düzey Őirket yöneticileri arasında 1 Şubat'ta düzenlenen zirvede de birçok firmadan aşı üretimini artırma taahhüdü geldi. Örneğin, daha önce üretimdeki gecikmeler nedeniyle çeşitli tepkilere hedef olan AstraZeneca, aşı teslimatlarını yılın ilk çeyreğinde % 30 oranında artıracak. Bayer de 2022'den itibaren rakibi CureVac tarafından geliŐtirilen koronavirüs aşısını üreteceğini duyurdu. Birleşik Krallık hükümetinden yapılan açıklamaya göre 2022'de Valneva'nın henüz test aŐamasında olan aÇısından ekstra 40 milyon doz sipariŐ edilerek firmanın sağlayacağı doz sayısı 100 milyona çıkarılacak.

L'Express, 1 Şubat 2021

L'Express, (01.02.2021), "Pandémie: une accélération de la vaccination envisagée dans l'UE", Erişim adresi: https://www.lexpress.fr/actualites/1/monde/pandemie-les-enqueteurs-de-l-oms-a-wuhan-restrictions-de-voyages-en-europe_2143908.html

2. FRANSA'DAN AB-MERCOSUR ANLAŐMASINA VETO

AB ile MERCOSUR arasındaki serbest ticaret anlaŐması Fransız hükümetinin itirazları nedeniyle onaylanamıyor. Bu itirazların temelinde ithal hayvancılığa iliŐkin sağlık standartlarının yetersizliği ve özellikle Brezilya'nın 2015'te imzalanan -küresel ısınmayla mücadele amaçlı- Paris AnlaŐması'na uymaması yer alıyor. Brezilya basınında yer alan bir habere göre Fransa'nın bir diğer endiŐesi Amazon ormanlarında serbest ticaret anlaŐması nedeniyle oluŐacak azalma riskiyle ilgili. Hayvansal ve bitkisel

ürünlerin kökenlerinin belirlenebilmesi için bir sistem oluşturulması ve ithal ürünlere hem sağlık hem de çevre açısından Avrupa Birliği ile aynı üretim standartlarının getirilmesi de Paris yönetiminin ileri sürdüğü şartlar arasında yer alıyor. Bu anlaşma, Portekiz'in AB dönem başkanlığı gündeminde özel önem taşıyan maddelerden birini oluşturuyordu.

Les Echos, 1 Şubat 2021

Richard Hiault, (01.02.2021), "Commerce : Paris pose ses exigences pour lever son veto sur l'accord UE-Mercosur", Les Echos. Erişim adresi: <https://www.lesechos.fr/monde/europe/commerce-paris-pose-ses-exigences-pour-lever-son-veto-sur-laccord-ue-mercosur-1286262>

3. AB'DE İŞSİZ SAYISINDA ARTIŞ

Eurostat'tan alınan verilere göre, Kasım ve Aralık ayları arasında Avrupa Birliği'nde (%7,5) ve Avro bölgesinde (%8,3) işsizlik oranları değişmedi. Ancak bu oranlar Aralık 2019'da sırasıyla %6,5 ve %7,4 olarak ölçülmüştü. Ayrıca, daha önce benzeri görülmemiş ekonomik destek planlarına rağmen son aylarda işten çıkarmalarda ciddi artışlar görüldü. Aralık ayında AB'deki işsiz sayısı (13,6 milyonu Avro bölgesinde olmak üzere) 16 milyon civarındaydı. Bir önceki yılın aynı dönemiyle kıyaslandığında işsiz sayılarındaki artışın AB'de 1,9 milyon, Avro bölgesinde ise 1,5 milyon civarında gerçekleştiği görülüyor. En düşük işsizlik oranlarına sahip olan üç ülkeyi Çek Cumhuriyeti (%3,1), Polonya (%3,3) ve Hollanda (%3,9) oluşturmakta. En yüksek oranlar İspanya (%16,2), Litvanya (%10,1) ve Fransa'da (%8,9) ölçüldü.

La Libre Belgique, 1 Şubat 2021

La Libre Belgique, (01.02.2021) "L'UE comptait près de 2 millions de chômeurs en plus fin 2020". Erişim adresi: <https://www.lalibre.be/economie/conjoncture/l-ue-comptait-pres-de-2-millions-de-chomeurs-en-plus-fin-2020-6017d68f7b50a652f7710451>

4. MICHEAL MARTIN, KUZEY İRLANDA SINIRINDAKİ GÖREVLİLERE YÖNELİK EYLEMLERİ KINADI

İrlanda Başbakanı Micheál Martin, Avrupa Komisyonunun Belfast ve Larne limanlarında sınır kontrolü gerçekleştiren görevlileri geri çekmesine neden olan tehdit ve gözdağı eylemlerini kınadı. Benzer faaliyetler, daha önce yerel personelin geri çekilmesiyle sonuçlanmıştı. Son haftalarda liman personelinin hedef olarak gösterildiği duvar yazılarındaki artış ve sınır görevlilerinin araç plakalarının kimliği belirsiz kişilerce kaydedildiğine dair haberler, ciddi bir güvenlik endişesine neden oldu. Geri çekme kararı nedeniyle Birleşik Krallık menşeli bazı ürünlerin ticaretinde aksama ve gecikmeler yaşanıyor.

Reuters, 2 Şubat 2021

Ian Graham, "Irish PM condemns 'sinister' intimidation as EU pulls N.Irish port staff", Reuters. Erişim adresi: <https://www.reuters.com/article/uk-britain-eu-nireland-idUSKBN2A20XW>

5. AVRO BÖLGESİ'NDE TARİHİ EKONOMİK DARALMA

Eurostat'ın verilerine göre Avro Bölgesi'nde 2020 yılında gayrisafi yurt içi hasıladaki (GSYİH) düşüş %6,8 oranında gerçekleşti. Ekonomik tablo dönemsel olarak incelendiğinde yılın birinci ve ikinci çeyreklerinde (%3,7 ve %11,7 oranlarında) daralma, üçüncü çeyrekte (%12,4 oranında) toparlanma ve dördüncü çeyrekte tekrar (%0,7 oranında) daralma görülüyor. Ekonomik faaliyetlerin olağanüstü tedbirler sonucunda ciddi şekilde azalmasıyla doğrudan ilgili olan bu rakamlar, salgını durdurmayı başaran Çin'in tekrar GSYİH'sini neden artırabildiğini açıklar nitelikte.

Mevcut veriler, beklenenden biraz daha iyi bir seviyeyi gösteriyor. Avrupa Komisyonunun 2020'ye yönelik öngörüsü %7,8'lik bir daralma gerçekleşeceği yönündeydi. Ama yine de AB ekonomisi, GSYİH düşüş oranları %3,5 ve %3,1 seviyelerinde gerçekleşen ABD ve Rusya ekonomilerinden daha kötü durumda. Salgının başlangıç noktası olan Çin'de ise %2,3 oranında GSYİH artışı kaydedildi.

Radio Télévision Suisse, 2 Şubat 2021

Le Monde, 2 Şubat 2021

RTS, (02.02.2021), "L'économie européenne laminée par la pandémie en 2020". Erişim adresi: <https://www.rts.ch/info/economie/11944834-leconomie-europeenne-laminee-par-la-pandemie-en-2020.html>

Eric Albert, (02.02.2021) "Covid-19 : en zone euro, une chute historique du PIB de 6,8 % en 2020", Le Monde. Erişim adresi: https://www.lemonde.fr/economie/article/2021/02/02/covid-19-en-zone-euro-une-chute-historique-du-pib-de-6-8-en-2020_6068547_3234.html

6. İRAN, NÜKLEER ANLAŞMAYLA İLGİLİ OLARAK AB'DEN DESTEK İSTEDİ

İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif, Avrupa Birliği'nin İran ile yaşanan nükleer anlaşmazlıkta arabuluculuk rolü oynayabileceğini söyledi. Zarif'e göre AB Dış İşleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell hem Washington hem de Tahran'ın nükleer anlaşmaya tekrar taraf olmalarını sağlayabilir. Bakan ayrıca ABD yönetiminin Trump döneminde uygulanan yaptırımlara son vererek *Kapsamlı Ortak Eylem Planı* (KOEP) sürecine tekrar dâhil olması durumunda İran'ın artan uranyum zenginleştirme programını "bir günden kısa sürede" durdurabileceğini de ifade etti. ABD Başkanı Joe Biden, İran'ın KOEP çerçevesindeki yükümlülüklerini tam olarak yerine getirmesi ve nükleer üretimini azaltması durumunda ABD'nin müzakere sürecine tekrar dâhil olacağını belirtmişti.

Deutsche Welle, 2 Şubat 2021

Deutsche Welle, (02.02.2021) "Iran asks EU to help negotiate US return to nuclear deal". Erişim adresi: <https://www.dw.com/en/iran-asks-eu-to-help-negotiate-us-return-to-nuclear-deal/a-56412131>

7. İSVİÇRE SİVİL TOPLUMUNDAN ÇERÇEVE ANLAŞMAYA YÖNELİK ÇAĞRI

İsviçre'deki işveren örgütleri, AB ile imzalanacak çerçeve anlaşmasıyla ilgili çözüm bekleyen sorunların "hızlı bir şekilde açıklığa kavuşturulması" çağrısında bulundu. İsviçre İşverenler Birliği ve *Economiesuisse* adlı sivil toplum kuruluşu tarafından yapılan ortak açıklamada Brüksel-Bern görüşmeleri tabanında küresel bir değerlendirmenin yapılması istendi. Her iki örgüt de İsviçre

şirketlerinin AB ortak pazarına ayrımcılığa maruz kalmadan girmelerinin garanti edilmesini arzu ediyor. AB'nin İsviçre dış ticareti için en önemli pazar olduğuna ve bu durumun orta vadede değişmesinin beklenmediğine dikkat çekilen basın açıklamasında, "iki taraflılık" temelinde oluşturulan bir çerçeve anlaşmasının eksikliği durumunda İsviçre ekonomisinin zarar göreceği de vurgulandı.

Bilan, 3 Şubat 2021

Bilan, (03.02.2021) "Accord-cadre Suisse-UE: l'économie veut une clarification rapide". Erişim adresi: <https://www.bilan.ch/economie/accord-cadre-suisse-ue-leconomie-veut-une-clarification-rapide>.

8. AVRUPA KOMİSYONUNUN KANSERİ YENME PLANI

Komisyon, sağlık alanında temel bir öncelik ve "Avrupa Sağlık Birliği" bağlamında önemli bir adım olan Avrupa Kanseri Yenme Planı'nı Avrupa Parlamentosu ve AB Bakanlar Konseyine sundu. Yeni bir yaklaşımın eseri olan bu plan ile AB'nin hastalıkla mücadelenin tüm süreçlerine katkı sağlaması hedefleniyor. Ortaya konan çabalar; istihdam, eğitim, sosyal politikalar, tarım, enerji, çevre, iklim, ulaşım, uyum politikası ve vergilendirmenin de dâhil olduğu geniş bir yelpazeyi kapsayacak. Plan, bu bağlamda dört eylem alanı etrafında 10 temel girişimi ve çok sayıda destekleyici eylemi içeriyor.

Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, söz konusu planla ilgili olarak yaptığı açıklamada "kansere karşı savaş verenlerin mücadelesi Avrupa'da bizim de mücadelemizdir" ifadelerini kullandı. Yardımcısı Margaritis Schinas ise "tüm politikalarda sağlık" yaklaşımına dayanması nedeniyle "benzersiz" olan bu plan sayesinde kanser ile mücadelenin "siyasi, operasyonel ve bilimsel" bir öncelik haline geldiğini belirtti.

Avrupa Komisyonu, 3 Şubat 2021

European Commission, (03.02.2021) "Europe's Beating Cancer Plan: A new EU approach to prevention, treatment and care". Erişim adresi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_342

9. AB VE TC'NİN BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİNDEKİ EYLEMLERLE İLGİLİ AÇIKLAMALARI

Avrupa Dış Eylem Servisi Sözcüsü Peter Stano, Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin göz altına alınması ve İstanbul Valiliği tarafından alınan toplantı, gösteri ve yürüyüşü yasaklama kararını "derin endişe verici bir gelişme" olarak nitelendirerek "AB değerleri ve standartlarına yönelik reform beyanlarına aykırı" ifadesini kullandı. Bu bağlamda Türkiye'yi "ulusal ve uluslararası yükümlülüklerine saygı göstermeye" davet eden Stano, "barışçıl toplanma haklarını kullandıkları için keyfi olarak gözaltına alınan kişilerin serbest bırakılması" çağrısında bulundu. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı web sayfasında yer alan açıklamada ise aşağıdaki ifadeler yer aldı:

Yasadışı yollara tevessül eden grupları kışkırtıcı ve illegal eylemleri teşvik edici bir dil kullanmama konusunda sözkonusu çevreleri uyarıyoruz. Yakın dönemde de "gelişmiş" demokrasi olarak adlandırılan pek çok ülkede yönetimler aleyhine en küçük bir itiraza karşı dahi masum ve sivil vatandaşlara karşı güvenlik güçlerinin orantısız şiddet görüntüleri halen hafızalardadır. Hal böyleyken, Boğaziçi Üniversitesi'nde yaşanan olayları ve Türkiye'nin bu olaylarla hukuk çerçevesinde yürüttüğü mücadeleyi görmezden gelerek ülkemize demokrasi ve

hukuk dersi vermeye kalkanlara aynaya bakmalarını tavsiye ediyoruz. Türkiye'nin içişlerine müdahale etmeye kalkışmak kimsenin haddi değildir.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, 4 Şubat 2021

Avrupa Dış Eylem Servisi, 4 Şubat 2021

Republic of Turkey, Ministry of Foreign Affairs, (04.02.2021) "Press Release Regarding the Statements Made by Certain Circles Abroad on Events at Boğaziçi University". Erişim adresi: http://www.mfa.gov.tr/no_-46_-yurtdisindaki-bazi-cevrelerin-bogazici-universitesi-nde-yasanan-olaylara-iliskin-yaptiklari-aciklamalar-hk.en.mfa

European External Action Service, (04.02.2021) "Turkey: Statement by the Spokesperson on the detentions of students and developments around Boğaziçi university". Erişim adresi: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/92622/Turkey:%20Statement%20by%20the%20Spokesperson%20on%20the%20detentions%20of%20students%20and%20developments%20around%20Bo%20C4%9Fazi%20C3%A7i%20university

10. JOSEP BORRELL'İN AB ZİRVESİNE HAZIRLIK AMAÇLI MOSKOVA ZİYARETİ

Avrupa Birliği Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josepp Borrell, Rusya'ya resmi bir ziyarette bulundu. Borrell'in sivil toplum temsilcileri ve Rusya Federasyonu Dışişleri Bakanı ile görüşmesi bekleniyor. Alexei Navalny ile de görüşmek isteyen Borrell'in bu isteğini gerçekleştirilmesi düşük bir olasılık olarak değerlendiriliyor. Bu ziyaret, Rusya'ya karşı ortak bir tutum belirlemede zorlanan Avrupa Birliği devlet ve hükümet başkanlarının Mart ayında gerçekleştirecekleri zirve açısından önem taşıyor. Moskova'ya yönelik yaklaşımlar göz önüne alındığında, üye devletleri üç ana grupta sınıflandırmak mümkün: İtalya ve Yunanistan gibi uzlaşma taraftarları, Baltık devletleri ve Polonya'nın da dâhil olduğu katı bir tavır sergileme eğiliminde olanlar ve Fransa ile Almanya gibi "ortada" yer alanlar. Kuzey Akımı örneğinde olduğu gibi, bu üçüncü grubun da kimi zaman ciddi fikir ayrılıkları yaşadıkları görülüyor. Nitekim Fransa bu hattın durdurulmasını savunurken Almanya'dan aksi yönde beyan gelmişti.

Radio France Internationale, 4 Şubat 2021

RFI, (04.02.2021) "Le chef de la diplomatie européenne à Moscou dans un contexte difficile". Erişim adresi: <https://www.rfi.fr/fr/europe/20210204-le-chef-de-la-diplomatie-europ%C3%A9enne-%C3%A0-moscou-dans-un-contexte-difficile>

11. AVRUPA BİRLİĞİ TROYKASI, ORTAK SAVUNMA POLİTİKASINI DEĞERLENDİRDİ

Portekiz Savunma Bakanı João Gomes Cravinho'nun Alman mevkidaşı Annegret Kramp-Karrenbauer ve Slovenyalı Uroš Lampret ile yaptığı çevrimiçi görüşmenin gündeminde AB'nin stratejik özerkliği, deniz güvenliği ve transatlantik ilişkiler yer aldı. Üç yetkili, AB savunma bakanları tarafından 2020 yılının Haziran ayında açıklanan *Stratejik Pusula* çerçevesinde diyalogun derinleştirilmesinden yana olduklarını ifade ettiler. Toplantının gündem maddeleri arasında Gine Körfezi'ndeki AB girişimi, Atlantik ötesi ilişkiler ve yeni Avrupa Barış Fonu da yer aldı.

Joana Gomes, "EU presidency trio assesses European defence policy progress", Euractiv. Erişim adresi: <https://www.euractiv.com/section/eu-council-presidency/news/eu-presidency-trio-assesses-european-defence-policy-progress/>

12. VON DER LEYEN VE ANTONIO COSTA'DAN "ENDÜSTRİYEL SEFERBERLİK" ÇAĞRISI

Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, Portekiz Başbakanı António Costa ile birlikte AB devlet ve hükümet başkanlarına bir mektup yazarak "endüstriyel seferberlik" çağrısında bulundu. Mektup, koronavirüs aşısının hem üretim kapasitesini hem de piyasaya arzını artırmak için ortak çaba gösterilmesi gerektiğine dikkat çekiyor. Koronavirüsün yeni türlerine ve olası kamu sağlığı risklerine karşı da hazırlıklı olunması gerektiği vurgulanan mektupta, Avrupa Komisyonunun mevcut girişimlerinin desteklenmesi talebi de yer aldı. Kısa süre önce AstraZeneca'nın İcra Kurulu Başkanı ile de bir görüşme gerçekleştiren Portekiz Başbakanı, firmanın yılın ilk çeyreğinde -ilk teklifine göre %30'luk bir artışla- 40 milyon dozluk aşı sağlayacağını da kamuoyuna duyurmuştu.

The Portugal News, 4 Şubat 2021

The Portugal News, (04.02.2021) "Costa and Von der Leyen call for mobilisation of EU industry". Erişim adresi: <https://www.theportugalnews.com/news/2021-02-04/costa-and-von-der-leyen-call-for-mobilisation-of-eu-industry/58077>

13. İKTİSATÇILARDAN AVRO BÖLGESİNDEKİ KAMU BORÇLARININ SİLİNMESİNE YÖNELİK ÇAĞRI

Yüzden fazla iktisatçı, Avrupa Merkez Bankasına (AMB) 5 Şubat 2021 tarihinde yaklaşık 2,5 trilyon avro tutarındaki kamu borçlarının silinmesi çağrısında bulundu. İmzacılara göre AMB'nin alacaklarını iptal etmesi durumunda hem üye ülkelere ekolojik yeniden yapılanma olanağı sağlanması hem de bu ülkelerde salgından kaynaklanan zararların telafisine destek verilmesi mümkün olacak. İptalin Avrupa Birliği'ni oluşturan antlaşmalara aykırı olmadığını vurgulayan imzacılar, siyasal uzlaşya varıldığında hukuki engellerin ortadan kaldırılabilmesine dair sayısız tarihi örnek olduğuna da dikkat çektiler.

Kemer sıkma politikalarına geri dönülmesinden de endişe duyan iktisatçılar, Avrupa Birliği'nde özellikle vergi konularında karar alınırken nitelikli çoğunluk yönteminin kullanılması çağrısında bulundular. Açık mektup; L'Avvenire (İtalya), Der Freitag (Almanya), El Pais (İspanya), La Libre Belgique (Belçika), Le Monde (Fransa) gazetelerinin de aralarında yer aldığı dokuz medya kuruluşunda yayımlandı.

Le Figaro, 5 Şubat 2021

Le Figaro, (05.02.2021) "Plus de 100 économistes appellent à annuler les dettes publiques détenues par la BCE". Erişim adresi: <https://www.lefigaro.fr/flash-eco/plus-de-100-economistes-veulent-annuler-les-dettes-publiques-detenees-par-la-bce-20210205>

14. AVRUPA MERKEZ BANKASI BAŞKANI, BORÇLARIN SİLİNMESİNE KARŞI

Avrupa Merkez Bankası (AMB) Başkanı Christine Lagarde, kamu borçlarının iptalinin söz konusu olmadığını söyledi. Lizbon Antlaşması'nın devletlerin parasal finansmanına izin vermediğini belirten Lagarde'a göre bu kural Avrupa ortak para sisteminin temel ilkelerinden birini oluşturuyor. Lagarde ayrıca kamu harcamalarının hangi alanları kapsayacağı ve hangi sektörlere yatırım yapılacağı gibi soruların önemine dikkat çekerek, tartışmaların borç iptalinden ziyade bu kaynakların kullanımına odaklanması gerektiğini düşünüyor.

AMB Başkanı'na göre, koronavirüs kaynaklı ekonomik kriz sona erdiğinde avro alanına dahil olan tüm ülkelerde borçlanma seviyesi yüksek olacak. Ancak, Başkan -belirleyici sektörlerle yapılan yatırımların güçlü bir ekonomik büyümeye yol açacak olması nedeniyle- bu ülkelerin borçlarını geri ödeyebileceklerini düşünüyor.

Le Journal du Dimanche, 6 Şubat 2021

Hervé Gattegnoet, Marie-Pierre Gröndahl, (06.02.2021) "La présidente de la BCE, Christine Lagarde: «2021 sera une année de reprise»", Le Journal du Dimanche. Erişim adresi: <https://www.lejdd.fr/Economie/exclusif-la-presidente-de-la-bce-christine-lagarde-2021-sera-une-annee-de-reprise-4023489>.

15. URSULA VON DER LEYEN'A ELEŐTİRİ VE DESTEK

Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, koronavirüs aşısının Avrupa Birliği'ndeki dağıtım ve uygulamalarının yavaşlığından ötürü maruz kaldığı eleştirilere yanıt olarak "Bir ülke bir sürat teknesi olabilir, AB daha çok bir tanker gibidir," ifadelerini kullandı. Pfizer ve BioNTech ortaklığıyla üretilen koronavirüs aşısının ABD ve Birleşik Krallık'ta yaygın bir kullanımı söz konusuysen Avrupa devletlerindeki aşılama çalışmalarının yeterince hızlı olmaması Almanya'da çeşitli eleştirilere neden olmuştu. Birleşik Krallık'ta yaklaşık 11 milyon doz aşı enjekte edilmiş olmasına rağmen Almanya'da bu sayı üç milyon ile sınırlı kaldı.

Bununla birlikte, Almanya'da Avrupa Birliği'nin ortak hareket etmesinin ve ekonomik gücü daha zayıf olan Avrupa ülkelerinin aşuya erişimine destek olunmasına yönelik geniş bir destek de mevcut. Bu kararın arkasında güçlü bir duruş sergileyen Angela Merkel, Ursula von der Leyen'in aşı politikasını da destekliyor.

BBC, 6 Şubat 2021

Damien McGuinness, (06.02.2021) "Covid: Vaccine tensions stoke German criticism of EU's von der Leyen", BBC. Erişim adresi: <https://www.bbc.com/news/world-europe-55948360>